

بسمه تعالی

گزارش کارگاه آموزشی آشنایی با تکالیف مالی و مالیاتی شرکت های دانش بنیان

بهار ۹۵

تهیه شده در کارگروه آموزش و کارآفرینی

دکتر کی قباد کیکاوسی

مقدمه

آموزش به عنوان رکن اساسی در افزایش و بهبود سطح عملکرد افراد در زمینه های مختلف همیشه مورد توجه بوده است. این امر در دهه های اخیر به دلیل تغییرات گسترده و سریع در حوزه مشاغل وابسته به علوم و فنون جدید، نمود بیشتری داشته است، تا آنجا که برخی افراد در طول سال های اشتغال به یک کار، به صورت پیوسته مجبور به یادگیری علوم و تکنیک های جدید جهت پیشبرد اهداف سازمانی خود می گردند. از طرف دیگر در تمام دنیا با تغییر سیاست ها در دولت های مختلف، برای بالابردن بهره وری و حرکت به سوی اقتصاد توسعه ای، تغییراتی در قوانین ایجاد می گردد که آموزش آنها به کارکنان و صاحبان مشاغل می تواند در ایجاد بستر مناسب جهت کارآفرینی و توسعه اقتصادی مفید واقع گردد.

در سال های اخیر بنا به دستور صریح مقام معظم رهبری در حمایت از اقتصاد دانش بنیان و مبتنی بر فناوری، قانون گذاران اقدام به تسهیل شرایط کار برای مودیان این حوزه نموده اند. بر اساس "ماده ۹" قانون "حمایت از شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوریها و اختراعات"، "شرکت ها، واحد های فناوری، واحدهای پژوهشی و فناوری و مهندسی مستقر در پارک های علم و فناوری در جهت انجام مأموریت های محوله از مزایای قانونی مناطق آزاد در خصوص روابط کار، معافیت های مالیاتی و عوارض سرمایه گذاری خارجی و مبادلات مالی بین المللی برخوردار می باشند". اما این امر مستلزم رعایت موارد مندرج در قوانین مالی و مالیاتی سازمان مالیاتی کشور و انجام تعهدات از طرف شرکت های دانش بنیان می باشد و در صورت عدم توجه به تعهدات مالی و مالیاتی، حق استفاده از مزایای مطرح شده در "ماده ۹" این قانون را از این شرکت ها و واحد ها سلب می نماید.

پارک علم و فناوری استان سیستان و بلوچستان بر اساس اهداف بلند مدت و رسالت از پیش تعیین شده خود با بررسی نیاز های جاری و آینده شرکت های دانش بنیان، واحد های فناور و افراد علاقه مند به حوزه کارآفرینی و اقتصاد دانش بنیان، اقدام به برگزاری دوره های آموزشی کاربردی با استفاده از اساتید مجرب و آشنا به مسایل روز اقتصاد نموده است.

با توجه به اهمیت آشنایی شرکت های دانش بنیان و واحد های مستقر در پارک علم و فناوری استان با تکالیف مالی و مالیاتی، کارگاه آموزشی آشنایی با تکالیف مالی و مالیاتی شرکت های دانش بنیان با بکارگیری یکی از مجرب ترین اساتید موجود در استان در سه جلسه ۴ ساعته با حضور ۲۶ نماینده از طرف شرکت های دانش بنیان و واحد های فناوری و برخی از کارکنان پارک علم و فناوری برگزار گردید.

در این دوره آموزشی کلیه پیش نیازها و مسایل مرتبط با تعهدات مالی و مالیاتی شرکت ها از ابتدا تا انتها مورد بررسی و بر اساس سرفصل مورد نیاز آموزش قرار گرفت.

برخی از سرفصل های مورد استفاده در کارگاه:

۱. نرم افزار های حسابداری
۲. تعاریف حسابداری و حسابرسی
۳. دسته بندی اموال و طبقه بندی دارایی ها
۴. نحوه وارد کردن موارد مالی در دفاتر مربوطه
۵. نحوه محاسبه مالیات خدمات صورت گرفته

در این دوره، مدرس کارگاه با تاکید بر ضرورت انجام تعهدات مالی و مالیاتی از طرف شرکت ها و واحدهای فناور، موارد تکالیف مالی و مالیاتی شرکت های دانش بنیان را ارائه نمودند.

در ادامه با توجه به ضرورت تهیه اظهارنامه مالیاتی برای برخورداری از معافیت مالیاتی، نحوه محاسبه مالیات و تهیه اظهارنامه مالیاتی و نیز سایر مباحثی چون: پلمپ دفاتر و ... بررسی شد. در ادامه به اهم مباحث تدریس شده کارگاه جهت بهره برداری و آشنایی واحدهای فناور و علاقه مندان اشاره گردید

کارگاه آشنایی با تکالیف مالی و مالیاتی

مالیات از دیرباز به عنوان بخشی از درآمد دولت ها در راستای توسعه زیر ساخت های مورد نیاز جهت توسعه کشور ها بوده است که افراد و مؤسسات برای تأمین بخشی از هزینه ها و تحقق برخی از اهداف دولت می پردازند و معمولاً متناسب با میزان درآمد و یا ثروت آنها تعیین می گردد.

مالیات در ایران به دو بخش کلی تقسیم گردیده است:

۱- مالیات مستقیم: مالیاتی که مستقیماً از دارایی درآمدی اشخاص وصول می گردد که شامل:

الف) مالیات بر دارایی

ب) مالیات بر درآمد

۲- مالیات غیر مستقیم: مالیاتی که بر قیمت کالا ها و خدمات افزوده می شود که شامل:

الف) مالیات بر واردات

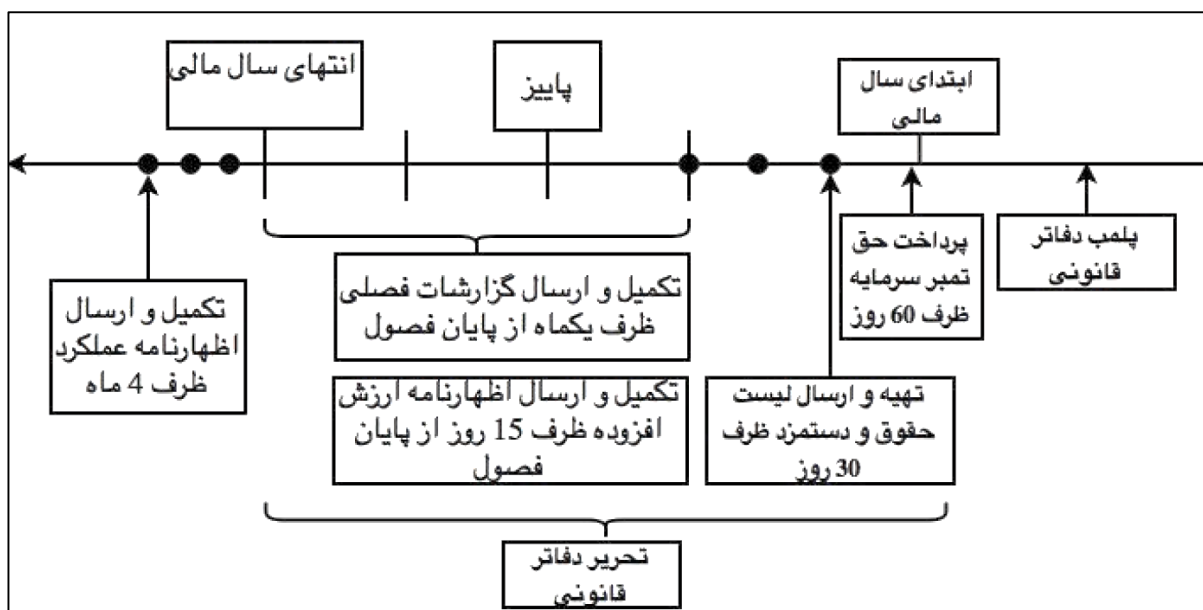
ب) مالیات بر مصرف و فروش

براساس ماده "۳ ق-م-م" (اصلاحی ۱۳۸۰) اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیاتهای موضوع قانون مالیات مستقیم نیستند:

۱. وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی؛
۲. دستگاه هایی که بودجه آنها به وسیله دولت تأمین می شود؛
۳. شهرداری ها؛
۴. (اصلاحی ق.م.م مصوب ۱۳۹۴): بنیاد ها و نهادهای انقلاب اسلامی دارای مجوز معافیت از طرف حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری.

لذا کلیه مودیانی (حقوقی) که مشمول قانون مالیات می باشند و جزو گروه ذکر شده در بالا نیستند، موظف به طی کردن مراحل قانونی به شرح زیر می باشند (شکل ۱).

شکل ۱. ترتیب وظایف و تکالیف مالی و مالیاتی واحد های فناور و شرکت های دانش بنیان

شرکت های دانش بنیان و واحد های فناور بلافاصله پس از ثبت شرکت موظف به انجام وظایف مالیاتی خود به ترتیب زیر می باشند.

۱. پلمپ دفاتر قانونی
۲. دریافت کد اقتصادی
۳. پرداخت مالیات حق التمبر
۴. تحریر دفاتر قانونی

الف) مرحله اول: پلمپ دفاتر قانونی

دفاتر قانونی شرکت ها به ۳ مورد اصلی تقسیم بندی می گردد که عبارتند از:

- ۱ - دفتر روزنامه: دفتر روزنامه دفتری است که کلیه معاملات و رویدادهای مالی و محاسباتی با رعایت اصول و ضوابط مربوط به تنظیم دفاتر تجاری موضوع قانون تجارت، اصول و ضوابط و استانداردهای حسابداری، در آن ثبت می گردد.

۲ - دفتر کل: دفتری است که عملیات ثبت شده در دفتر یا دفاتر روزنامه برحسب سرفصل یا کدگذاری حسابها در صفحات مخصوص آن ثبت می شود به ترتیبی که تنظیم صورتهای مالی لازم از آن امکان پذیر باشد.

۳ - دفتر معین: دفتری است که برای تفکیک و مجزا ساختن هر یک از اجزای فرعی حسابهای دفتر کل برحسب الزام و نیازهای اطلاعاتی مربوطه نگهداری می شود.

در مورد دفاتر فوق نکاتی را باید در نظر گرفت که می تواند در شفافیت مالی واحد های فنآور و شرکت های دانش بنیان موثر باشد.

۱. زمان پلمب دفاتر قانونی قبل از شروع سال مالی است. در صورت دریافت و پلمب آن در طی سال مالی و وجود عملیات مالی (قبل از تاریخ پلمب دفاتر) در پایان آن سال، دفاتر شرکت غیرقابل قبول خواهد شد.
۲. تأخیر ثبت دفاتر در مورد اشخاص حقوقی جدیدالتأسیس از تاریخ ثبت شخص حقوقی و در مورد سایر اشخاص از تاریخ شروع فعالیت تا سی روز مجاز خواهد بود.
۳. نسبت به مؤدیانی که به موجب قانون و مقررات مربوط به آن مکلف به نگهداری دفاتر قانونی هستند در صورت عدم تسلیم ترازنامه و حساب سود و زیان یا عدم ارائه دفاتر مشمول جریمه ای معادل بیست درصد (۲۰٪) مالیات برای هریک از موارد مذکور خواهند بود.

۱. تبصره - عدم تسلیم اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان در دوره معافیت موجب عدم استفاده از معافیت مقرر در سال مربوط خواهد شد.

در مباحث مالیاتی مودیان و صاحبان مشاغل به سه دسته تقسیم بندی می گردند که عبارتند از:

گروه اول (درآمد سالانه بالای ۳ میلیارد تومان)

مجموع مبلغ فروش کالا و خدمات سال قبل یا ده برابر درآمد مشمول مالیات قطعی شده (قبل از کسر معافیت) طبق آخرین برگ مالیات قطعی (مجموع اصل و متمم) عملکرد سال ۱۳۹۱ و بعد که تا تاریخ پایان دی ماه سال قبل از شروع سال مالیاتی ابلاغ شده باشد، هرکدام بیشتر از مبلغ سی میلیارد ریال باشد.

گروه دوم (درآمد سالیانه بین ۱ تا ۳ میلیارد تومان)

مجموع مبلغ فروش کالا و خدمات سال قبل یا ده برابر درآمد مشمول مالیات قطعی شده (قبل از کسر معافیت) طبق آخرین برگ مالیات قطعی (مجموع اصل و متمم) عملکرد سال ۱۳۹۱ و به بعد که تا تاریخ پایان دی ماه سال قبل از شروع سال مالیاتی ابلاغ شده باشد، هرکدام بیشتر از مبلغ ده میلیارد و تا سی میلیارد ریال باشد.

گروه سوم (مابقی)

مؤدیانی که در گروه های اول و دوم قرار نمی گیرند، جزء گروه سوم محسوب می شوند.

بر حسب این طبقه بندی ها، فارغ از حجم فعالیت، مودیان صاحبان مشاغل گروه اول شامل مشاغل ذیل می باشند :

۱ - دارندگان کارت بازرگانی (واردکنندگان و صادرکنندگان)؛

۲ - صاحبان کارخانه ها و واحدهای تولیدی و بهره برداران معادن دارای جواز تأسیس و پروانه بهره برداری از وزارتخانه ذیربط ؛

۳ - صاحبان هتلها، سه ستاره و بالاتر؛

۴ - صاحبان بیمارستانها، زایشگاه ها، کلینیک های تخصصی؛

۵ - صاحبان مشاغل صرافی؛

۶ - فروشگاههای زنجیره ایی دارای مجوز فعالیت از وزارتخانه ذیربط ؛

ب) مرحله دوم: دریافت کد اقتصادی

دریافت کد اقتصادی به عنوان یکی از شاخص های اصلی جهت شروع فعالیت های اقتصادی می باشد. جهت دریافت کد اقتصادی فرایند مشخصی به شرح زیر وجود دارد:

۱. فرایند پیش ثبت نام در سایت: www.tax.gov.ir

۲. کنترل و اعتبار سنجی اطلاعات و ارسال برگه‌نام کاربری و رمز عبور از طریق پست به مؤدی

۳. اجرای فرابند ثبت نام با استفاده از نام کاربری و رمز عبور دریافتی

۴. کنترل و اعتبار سنجی اطلاعات ثبت نام و صدور شماره اقتصادی جدید

ج) مرحله سوم: پرداخت مالیات حق تمبر سرمایه / سهم الشراکه

این مرحله دارای پروسه چهار گانه به ترتیب فوق می باشد:

۱. نحوه محاسبه: مبلغ سرمایه / افزایش سرمایه ۰,۰۵٪ (نیم در هزار)

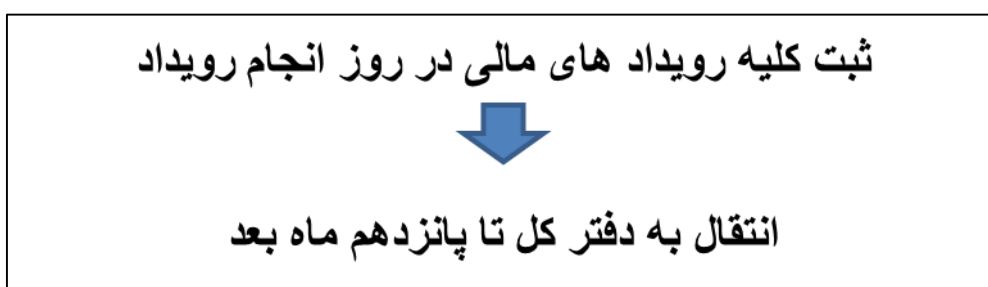
۲. دایره شمول: کلیه شرکت ها بجز شرکتهای تعاونی

۳. مهلت پرداخت: دو ماه از تاریخ ثبت قانونی شرکت، در مورد افزایش سرمایه و سهام اضافی از تاریخ ثبت افزایش سرمایه در اداره ثبت شرکت ها

۴. جریمه عدم پرداخت: ۲ برابر مالیات حق تمبر علاوه بر پرداخت اصل آن

د) مرحله چهارم: تحریر دفاتر قانونی

با توجه به دفاتر موجود در این مرحله دو دفتر روزنامه و تحریر دفتر کل به ترتیب مورد توجه شرکت ها قرار گیرد (شکل ۲).

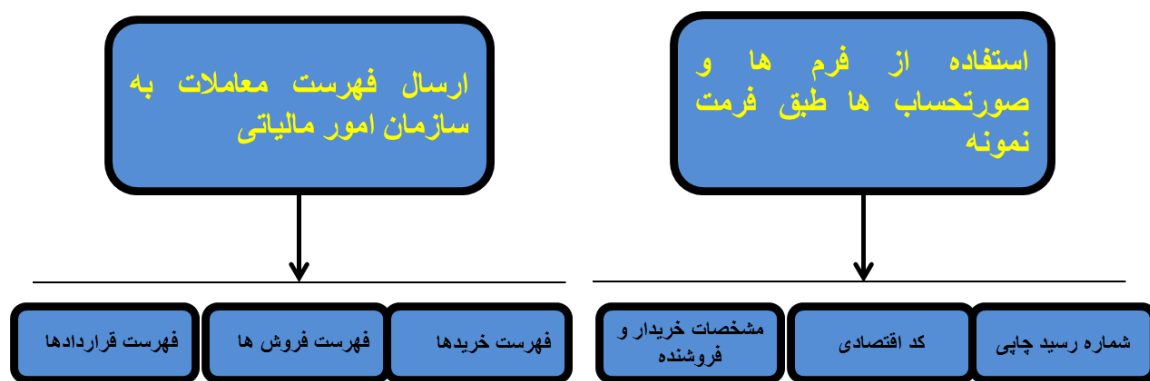
شکل ۲. ترتیب ثبت رویداد های مالی در دفاتر مالی

در ادامه به سایر مباحث مطرح شده توسط مدرس مربوطه، جناب آقای دکتر مرادی اشاره می گردد.

ارسال گزارشات فصلی یکی از وظایف مالیاتی و مالی واحد های فناور و شرکت های دانش بنیان می باشد

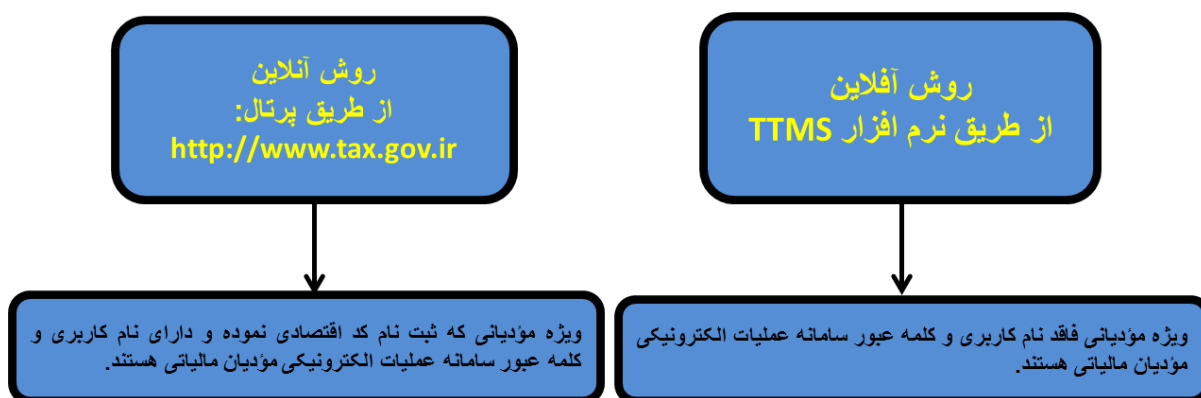
(شکل ۳).

شکل ۳. مجموعه فعالیت ها و گزارشات مورد تکلیف واحد های فناوری و شرکت های دانش بنیان

مودیان پس از تکمیل دفاتر و انجام کلیه تکالیف مالی موظف به ارسال گزارشات به سازمان مالیاتی می باشند که خوشبختانه با تلاش سازمان های مربوطه امکان ارسال گزارشات به کمک خدمات آنلاین بسیار آسان و سریع گشته است. در مجموع دو نوع ارسال گزارش وجود دارد که عبارتند از: روش آنلاین و روش آنلاین (شکل ۴).

شکل ۴. روش های ارسال گزارشات

در برخی از موارد معاملات و موارد مالی مشمول ارسال گزارشات فصلی (موضوع ماده ۱۶۹ مکرر) نیستند، این موارد شامل:

۱. خرید و فروش اوراق بهادار (سهام-سهم شرکت)
۲. سود و کارمزد بانکها و مؤسسات غیربانکی
۳. پرداخت (دریافت) به (از) مجامع و نهادهای عمومی
۴. کمکها، هدایای بلاعوض، جوایز
۵. اجاره پرداختی

۶. حقوق و دستمزد ارسالی

۷. نقل و انتقال املاک

می باشند که مودیان ملزم به ارائه گزارش آنها نیستند.

همانگونه که در ابتدا ذکر گردید ، یکی از انواع مالیات مالیات بر ارزش افزوده می باشد. این نوع مالیات تکالیف خاص خود را در قانون داشته که عبارتند از:

۱. ثبت نام

۲. صدور صورتحساب

۳. وصول مالیات

۴. ثبت و نگهداری اسناد و مدارک

۵. تسلیم اظهار نامه

در صورت عدم رعایت تکالیف این حوزه از سوس واحد های فناور و شرکت های دانش بنیان ، قانون گزار جریمه های سنگینی را وضع نموده است : شامل موارد زیر می باشند:

۱. عدم ثبت در مهلت مقرر ۷۵٪ مالیات متعلق

۲. عدم صدور صورتحساب ۱۰۰٪ مالیات متعلق

۳. عدم تکمیل و ارسال اظهارنامه در زمان مقرر ۵۰٪ مالیات متعلق

۴. عدم استفاده از صورتحساب های نمونه ۲۵٪ مالیات متعلق

۵. پرداخت مالیات در زمان های دیرتر از زمان مقرر، به ازای هر ماه دیرکرد ۲٪

۶. عدم ارائه اسناد و مدارک و دفاتر ۲۵٪ مالیات متعلق

عملیات پایان سال مالی یکی از مهمترین مسائل مورد توجه واحد های فناور و شرکت های دانش بنیان می باشد، که می بایست بر اساس قوانین موجود صورت گیرد. نکات مهم در رابطه با عملیات پایان سال مالی که باید مورد توجه شرکتهای دانش بنیان و واحد های فناور قرار گیرد عبارتند از:

۱. انجام ثبت استهلاك دارایی ها: بر اساس جدول ماده ۱۵۱ ق.م.م

۲. انجام سنوات خدمت پرسنل: طبق ماده ۱۴۸ ق.م.م

۳. انجام ثبت ذخیره های کاهش ارزش: طبق ماده ۱۴۸ ق.م.م

۴. تکمیل و ارسال اظهارنامه عملکرد

اشخاص حقوقی مکلفند اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان متکی به دفاتر و اسناد و مدارک خود را حداکثر تا ۴ ماه پس از سال مالیاتی (۳۱ تیر) به سازمان امور مالیاتی تحویل دهند. در صورت تاخیر و یا عدم تحویل اظهارنامه بر اساس قوانین مجازات هایی در نظر گرفته شده است که عبارتند از:

۱. عدم تحویل اظهارنامه علاوه بر اصل مالیات مشمول ۴۰٪ جریمه را در پی خواهد داشت. (تبصره ماده ۱۹۲ ق.م.م)

۲. تحویل دیرتر اظهارنامه علاوه بر اصل مشمول ۱۰٪ جریمه را در پی خواهد داشت. (تبصره ماده ۱۹۲ ق.م.م)

بررسی معافیت های مالیاتی شرکتهای دانش بنیان

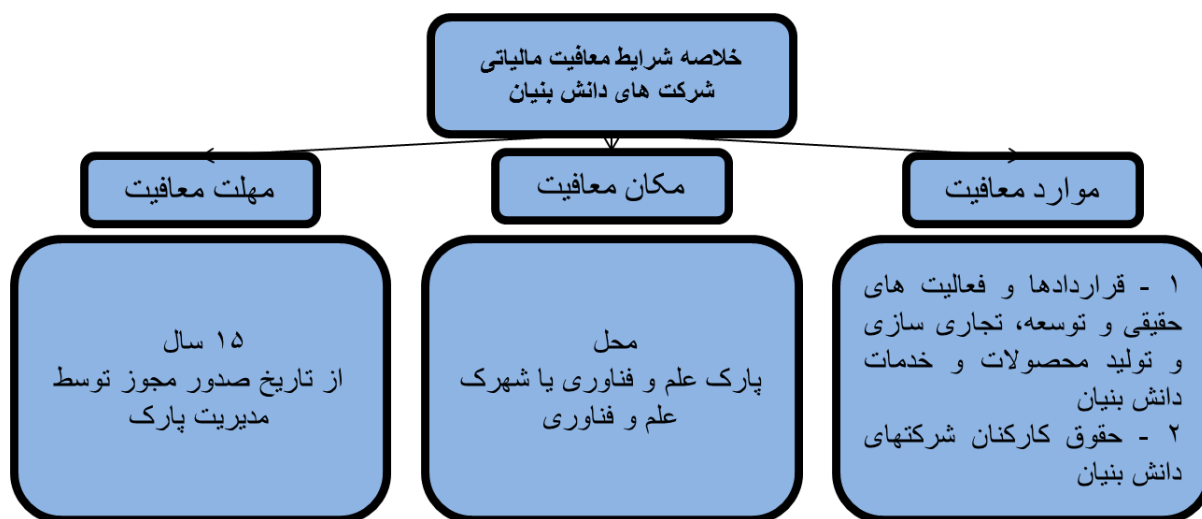
بر اساس بخشنامه سازمان امور مالیاتی "واحدهای فناوری (پژوهشی و فناوری و مهندسی) مستقر در پارکهای علم و فناوری که با مجوز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ایجاد می شوند و در جهت انجام مأموریت های محوله به فعالیت اشتغال دارند، نسبت به درآمدهای حاصل از فعالیتهای مذکور در مجوز که صرفاً در پارک های علم و فناوری تحقق می یابد از تاریخ صدور مجوز توسط مدیریت (رئیس) پارک از معافیت مالیاتی موضوع ماده (۱۳) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری صنعتی مصوب ۱۳۷۲ و اصلاحیه های بعدی آن با رعایت سایر مقررات آیین نامه اجرایی ماده ۴۷ قانون برنامه پنج ساله چهارم توسعه برخوردار خواهند بود".

بر اساس این بخشنامه همچنین، صرفاً درآمد مشمول مالیات شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان ناشی از قراردادهای و فعالیت های تحقیق و توسعه، تجاری سازی و تولید محصولات و خدمات دانش بنیان در حوزه فناوری های برتر و با ارزش فراوان به ویژه در تولید نرم افزارهای مربوط، توسط همان شرکتهای و مؤسسات دانش بنیان به مدت ۱۵ سال پس از تاریخ صدور مجوز برای هر شرکت یا مؤسسه دانش بنیان از مالیات موضوع ماده ۱۰۵ قانون مالیاتهای مستقیم با رعایت سایر مقررات آیین نامه اجرایی مربوط معاف هستند.

علاوه بر بخشنامه فوق، بر اساس تصویب نامه هیات وزیران "واحدهای پژوهشی و فناوری و مهندسی مستقر در پارک های علم و فناوری و شهرک های فناوری نسبت به فعالیت های مذکور از تاریخ صدور مجوز توسط مدیریت پارک

و نیز کارکنان شاغل در واحد های یاد شده از معافیت موضوع ماده (۱۳) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی جمهوری اسلامی ایران-مصوب ۱۳۷۲ - و اصلاحات بعدی آن برخوردار خواهند بود."

جهت استفاده از شرایط معافیت های مالیاتی موجود، شرکت های دانش بنیان و واحد های فناور باید پارامتر های مشخصی را دارا باشند (شکل ۵)

شکل ۵- خلاصه شرایط معافیت های مالیاتی شرکت های دانش بنیان و واحد های فناور

منابع

۱. دوانی، غلامحسین. (مجموعه قوانین مالیاتهای مستقیم) ۱۳۹۵
  ۲. خادم، حمید. کارگاه (آموزش مهارتهای مالیاتی با تأکید بر مباحث کاربردی) ۱۳۹۳
  ۳. پرتال سایت سازمان امور مالیاتی کشور <http://www.intamedia.ir/>
  ۴. پرتال سامانه عملیات الکترونیکی مؤدیان مالیاتی <http://www.tax.gov.ir/>
- "با توجه به امکان تغییر قوانین در مقاطع زمانی و تفاسیر متفاوت از آنها، شرکت های دانش بنیان و واحد های فناور جهت حصول اطمینان از مفاد دقیق قوانین موجود موظف به مراجعه به اصل قانون بوده و موارد ذکر شده در متن فوق صرفاً جهت آگاهی خوانندگان می باشد."**